

Hallintovaliokunta

Torstai 20.5.2021 klo 11.45—12.50

Läsnä

puheenjohtaja Riikka Purra ps
varapuheenjohtaja Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Jussi Halla-aho ps
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Aki Lindén sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) (10 osittain)
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Ben Zyskowitz kok
varajäsen Niina Malm sd (11, 12, 13, 14, 15, 16, 17) (10 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Ossi Lantto
istuntoasiainneuvos Henri Helo

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston selvitys: EU/OSA; Valtioneuvoston selvitys komission suosituksesta neuvoston päätökseksi yhteistyösopimusneuvottelujen avaamisen valtuuttamiseksi Euroopan unionin ja kansainvälisen rikospoliisijärjestö Interpolin kanssa

Valtioneuvoston E-selvitys E 54/2021 vp

Liiteasiakirja EU/OSA; Komission suositus neuvoston päätökseksi yhteistyösopimusneuvottelujen avaamisen valtuuttamiseksi Euroopan unionin ja kansainvälisen rikospoliisijärjestö Interpolin kanssa

Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Valiokunta päätti, ettei asian johdosta ryhdytä toimenpiteisiin.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

Pöytäkirja HaVP 16/2021 vp

4. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025

Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2021 vp

Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 4.6.2021.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain 105 ja 109 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 248/2020 vp

Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain 105 ja 109 §:n muuttamisesta / A5

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2020 vp

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

7. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansien maiden kansalaisia ulkoraajoilla koskevan seulonnan käyttöönnotosta (seulonta-asetus)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 60/2020 vp

Valiokunnan lausunto HaVL 9/2021 vp

Valtioneuvoston U-jatkokirjelmä UJ 6/2021 vp

Liiteasiakirja Jatkokirje; KOMMISSION EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI KOSKIEN KOLMANSIEN MAIDEN KANSALAISIA ULKORAJOILLA KOSKEVAN SEULONNAN KÄYTTÖÖNOTTOA (COM (2020) 612 FINAL)

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansien maiden kansalaisia ulkoraajoilla koskevan seulonnan käyttöönnotosta (seulonta-asetus) / A7

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Pöytäkirja HaVP 16/2021 vp

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi niiden jäsenvaltioiden tunnistamista koskevan keskitetyn järjestelmän perustamisesta, joilla on kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tuomioita koskevia tietoja (ECRIS-TCN), eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän täydentämiseksi annetun asetuksen (EU) 2019/816 ja kehyksen vahvistamisesta poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioita koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle ja asetusten (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ja (EU) 2019/816 muuttamisesta annetun asetuksen (EU) 2019/818 muuttamisesta kolmansien maiden kansalaisten seulonnan käyttöönottamiseksi ulkorajoilla (Seulontaan liittyvän tietojärjestelmäpääsyn edellytykset)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 21/2021 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi niiden jäsenvaltioiden tunnistamista koskevan keskitetyn järjestelmän perustamisesta, joilla on kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tuomioita koskevia tietoja (ECRIS-TCN), eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän täydentämiseksi annetun asetuksen (EU) 2019/816 ja kehyksen vahvistamisesta poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioita koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle ja asetusten (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ja (EU) 2019/816 muuttamisesta annetun asetuksen (EU) 2019/818 muuttamisesta kolmansien maiden kansalaisten seulonnan käyttöönottamiseksi ulkorajoilla (Seulontaan liittyvän tietojärjestelmäpääsyn edellytykset) / A8

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

9. Säädösehdotusten vaikutusarviointien toteutuminen - nykytila ja kehittämistarpeet

Valiokunnan oma asia O 48/2019 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Säädösehdotusten vaikutusarviointien toteutuminen - nykytila ja kehittämistarpeet / A9

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

Pöytäkirja HaVP 16/2021 vp

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain eräiden säännösten sekä oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 247/2020 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain eräiden säännösten sekä oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta / A10

Muu asiakirja Sihteerin täydennysesityksiä HE 247_2020 vp.pdf / B10

Sihtööri esitteli lausuntoluonnoksen.

Merkittiin valiokunnalle jaetuksi: HE 247/2020 vp – sihteerin täydennysesitys lausuntoluonnokseen 20.5.2020.

Käsittelyn pohjaksi otettiin lausuntoluonnos täydennettynä kappaleen 10 osalta sihteerin täydennysesityksellä 20.5.2021.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ed. Halla-aho ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että kappaleesta 7 poistetaan kolme viimeistä virkettä.

Ehdotuksesta äänestettiin lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 9-3 lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Ed. Halla-aho ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että kappale 8 muutetaan kuulumaan seuraavasti: ”Valiokunta katsoo, että ulkomaalaislain voimassa oleva 9 §:n 2 momentti tukee avustajaresurssien kohdentumista niihin tapauksiin, joissa avustajalle on olemassa todellinen tarve. Samalla valiokunta muistuttaa, ettei kyseisessä lainkohdassa säädetä henkilön oikeudesta käyttää avustajaa, vaan ainoastaan siitä, miltä osin valtion varoista voidaan korvata avustajan käyttö oikeusapuna. Lainkohdassa ei myöskään ole rajattu hallintovaiheen käsittelyä kokonaan oikeusavun ulkopuolelle, ja turvapaikanhakijoilla onkin muun muassa oikeus neuvotella avustajan kanssa ennen puhuttelua. Puhuttelun jälkeen avustaja voi myös käydä turvapaikkapuhuttelupöytäkirjan läpi asiakkaansa kanssa ja tarvittaessa esittää siihen täydennystä”.

Ehdotuksesta äänestettiin lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 9-3 lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Lausuntoluonnoksen 10 kappaleen sijasta hyväksyttiin yksimielisesti uusi 8 a kappale seuraavan sisältöisenä: ”Valiokunta pitää perusteltuna, että uudistuksen vaikutuksia seurataan muun muassa sen selvittämiseksi, kuinka turvapaikkapuhutteluissa saadaan oikeaa ja kattavaa tietoa päätöksentekoa varten ja myös sen varmistamiseksi, että kaikki olemassa olevat perusteet tulevat esiin jo puhutteluvaiheessa, eivätkä vasta muutoksenhakuvaiheessa. Edelleen on syytä selvittää, vähentääkö pätevän oikeudellisen avustajan läsnäolo turvapaikkapuhutteluissa menettelytapavirheväitteitä hallintotuomioistuimissa sekä voidaanko turvapaikkapuhutteluissa puhuttelujen asiantuntemuksen vahvistamisella vähentää toistuvaa uusintahakemusten tekemistä. Lisäksi seurannassa tulee kiinnittää huomiota avustajien toiminnan laatuun”.

Pöytäkirja HaVP 16/2021 vp

Ed. Halla-aho ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että kappale 16 muutetaan kuulumaan seuraavasti: ”Valiokunta toteaa, että valitusaikoja koskevilla muutoksilla on myös valtiontaloudellista merkitystä. Jos valitusaikoja pidennetään hallituksen esityksessä esitellyllä tavalla, siirtyvät pidennetyt valitusajat todennäköisesti sellaisinaan käsittelyn kokonaiskeston ja siten pidentävät muun muassa sitä aikaa, jonka henkilö viettää vastaanottopalvelujen piirissä. Hallituksen esityksessä todetaankin, että hallinto-oikeuden valitusajan pidentäminen yhdeksällä vuorokaudella voisi aiheuttaa noin 1,8 miljoonan euron lisäkustannuksen vastaanottopalveluissa ja korkeimman hallinto-oikeuden valitusajan pidentäminen 16 vuorokaudella noin 2,2 miljoonan euron lisäkustannuksen. Valitusten määrän pysyessä samalla tasolla valitusaikojen pidentyminen edellyttää siis, että vastaanottopalveluihin lisätään noin 4 miljoonaa euroa. Vastaanottotarpeen mahdollisesti kasvaessa tulevaisuudessa voivat aiheutuvat lisäkustannukset olla moninkertaiset”.

Ehdotuksesta äänestettiin lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 9-3 lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Ed. Halla-aho ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että kappale 17 poistetaan.

Ehdotuksesta äänestettiin lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 9-3 lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Ed. Halla-aho ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana, että lausuntoon lisätään uusi 21 a kappale seuraavasti: ”Valiokunta pitää tähän liittyen selvänä, että ammattitaitoiset avustajat hoitavat työnsä hyvin ja vähemmän taitavat huonosti riippumatta siitä, maksetaanko palkkio asiakkoittain vai ajankäytön perusteella. Asiakohtaisesta palkkiosta luopuminen lisäisi valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallintotuomioistuinten työmäärää, koska palkkion määrääminen yksilöidyn ajankäyttöön perustuvan laskuerittelyn perusteella on työläämpää ja vie enemmän aikaa kuin asiakkoittaisen palkkion vahvistaminen. Asiakohtaisesta palkkiosta luopuminen hidastaisi siten kansainvälisen suojelun asioiden käsittelyä ja ratkaisemista hallintotuomioistumissa. Huomattava on, että käsittelyaikojen pitkittyessä, pitkittyy myös hakijoiden oleskeluaika Suomessa, mikä puolestaan lisää valtiontaloudellisia kustannuksia. Tätä ei ole huomioitu arvioitaessa esityksen taloudellisia vaikutuksia”.

Ehdotuksesta äänestettiin lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 9-3 lausuntoluonnos hyväksyttiin.

Ed. Halla-aho ehdotti ed. Peltokankaan kannattamana valiokunnan päätösesitykseksi, että hallintovaliokunta ehdottaa, että lakiehdotukset hylätään.

Ehdotuksesta äänestettiin lausuntoluonnosta vastaan. Äänin 9-3 lausuntoluonnoksen päätösesitys hyväksyttiin.

Muilta osin lausuntoluonnos hyväksyttiin muuttamattomana.

Ed. Purra, Halla-aho ja Peltokangas varasivat tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Päätettiin, että eriävä mielipide on toimitettava sihteerille klo 14.00 mennessä.

Pöytäkirja HaVP 16/2021 vp

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: ed. Purra, Halla-aho ja Peltokangas.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilökorttilain, passilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 15 ja 38 §:n sekä ulkomaalaislain 33 a ja 159 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 206/2020 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 3/2021 vp

Vastine HE 206/2020 vp HaV 18.05.2021 erityisasiantuntija Marja-Leena Härkönen, sisäministeriö
Asiantuntijalausunto / A11

Lisäselvitys HE 206/2020 vp HaV 20.05.2021 sisäministeriö / B11

Asiantuntijalausunto HE 206/2020 vp HaV 20.05.2021 Tietosuojavaltuutetun toimisto Asiantuntijalausunto / C11

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 18.5.2021:

Vastine, etäkuuleminen

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- erityisasiantuntija Marja-Leena Härkönen, sisäministeriö, liite
- erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja, sisäministeriö

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:

- sisäministeriö, liite
- Tietosuojavaltuutetun toimisto, liite

12. Hallituksen esitys eduskunnalle avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 74/2021 vp

Asiantuntijalausunto HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 lainsäädäntöneuvos Maarit Huotari, valtiovarainministeriö Asiantuntijalausunto / A12

Asiantuntijalausunnon liite HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 lainsäädäntöneuvos Maarit Huotari, valtiovarainministeriö Asiantuntijalausunto / B12

Asiantuntijalausunto HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 lainsäädäntöneuvos Virpi Korhonen, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto / C12

Asiantuntijalausunto HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 hallitusneuvos Katariina Simonen, opetus- ja kulttuuriministeriö Asiantuntijalausunto / D12

Asiantuntijalausunto HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 kehittämisspäälikkö Elisa Kettunen, Suomen Kuntaliitto Asiantuntijalausunto / E12

Asiantuntijalausunnon liite HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 kehittämisspäälikkö Elisa Kettunen, Suomen Kuntaliitto Asiantuntijalausunto / F12

Asiantuntijalausunto HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 työ- ja elinkeinoministeriö Asiantuntijalausunto / G12

Asiantuntijalausunto HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 maa- ja metsätalousministeriö Asiantuntijalausunto / H12

Asiantuntijalausunto HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 liikenne- ja viestintäministeriö Asiantuntijalausunto / I12

Asiantuntijalausunto HE 74/2021 vp HaV 18.05.2021 sisäministeriö Asiantuntijalausunto / J12

Pöytäkirja HaVP 16/2021 vp

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 18.5.2021:

Etäkuuleminen

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- lainsäädäntöneuvos Maarit Huotari, valtiovarainministeriö, liite
- erityisasiantuntija Antti Helin, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Virpi Korhonen, oikeusministeriö, liite
- hallitusneuvos Katariina Simonen, opetus- ja kulttuuriministeriö, liite
- kehittämispäällikkö Elisa Kettunen, Suomen Kuntaliitto, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:

- työ- ja elinkeinoministeriö, liite
- maa- ja metsätalousministeriö, liite
- liikenne- ja viestintäministeriö, liite
- sisäministeriö, liite

13. Digi- ja väestötietoviraston ajankohtaiset asiat

Valiokunnan oma asia O 16/2021 vp

Todettiin, että asiassa kuullaan Digi- ja väestötietoviraston edustajia tiistaina 15.6.2021 klo 12.15-13.15 valiokunnan kokouksen yhteydessä.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 47/2021 vp

Valiokunnan lausunto TaVL 16/2021 vp

Asiantuntijalausunto HE 47/2021 vp HaV 20.05.2021 Pohjois-Pohjanmaan liitto Asiantuntijalausunto / A14

Talousvaliokunnan lausunto TaVL 16/2021 vp on saapunut valiokuntaan.

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- Pohjois-Pohjanmaan liitto, liite

15. Sisäministeriön selvitys EU:n yhteentoimivuusasetusten 2019/817 ja 818 kansallisesta toimeenpanosta

Valiokunnan oma asia O 66/2020 vp

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Päätetään, ettei asian johdosta ryhdytä tässä yhteydessä enempään toimenpiteisiin.

Merkittiin selvitys saaduksi.

Pöytäkirja HaVP 16/2021 vp

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

16. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

17. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on epävirallinen etäkokous perjantaina 21.5.2021 klo 11.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Ossi Lantto